

JOSIP GALIĆ

JOSIP LISAC

Sveučilište u Zadru

Odjel za kroatistiku i slavistiku

Obala kralja Petra Krešimira IV 2, HR-23000 Zadar

jgalic@unizd.hr, jlisac@unizd.hr

ČAKAVŠTINA MILENE RAKVIN MIŠLOV I KALJSKI GOVOR

U radu¹ se opisuju glavne osobine jezika zbirke čakavskih pjesama i proze *Mene moja baba* kaljske autorice Milene Rakvin Mišlov. Jezične se osobitosti zbirke uspoređuju sa stanjem u kaljskome govoru. Analiza se provodi na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini. Rezultati usporedbe pokazuju da čakavska poezija i proza Milene Rakvin Mišlov vjerno odražava osobitosti kaljskoga govora arhaičnijega tipa uz minimalna odstupanja.

1. Uvod

Akademik Milan Moguš u svom se znanstvenom radu bavio i jezikom hrvatske dijalektalne književnosti (Vladimir Nazor, Miroslav Krleža, Drago Gervais itd.) pa zato u ovom prinosu posvećujemo pozornost jeziku čakavske poezije i proze Milene Rakvin Mišlov, ujedno ga uspoređujući s njezinim zavičajnim govorom mjesta Kali na otoku Ugljanu.

Milena Rakvin Mišlov (1955. – 1995.) objavila je zbirku čakavskih pjesama i proze *Mene moja baba* 1992. g. u Zagrebu, a predstavljena je ta autorica i u panorami suvremenoga čakavskog pjesništva zadarskoga kraja (Mandžo 2001). Književna kritika (Dorkin 2002: 221–233) uočila je vrijednosti njezina pjesničkoga glasa (nadahnutost, iskrenost, uvjerljivost, neposrednost, jednostavnost, uključenost svega iz života zavičaja u poeziju), pri čemu bismo osobito podcrtali njezino vrlo uspješno rimovanje. Ono nije često, ali je efektno (npr. *Prvi bikini u životu / mati mi je sašila / kad san muala bila*), osobito u primje-

¹ Ovaj je rad sufinancirala Hrvatska zaklada za znanost projektom IP-2014-09-1946 (Dijalektološka i jezičnopovijesna istraživanja hrvatskoga jezika, voditelj: prof. dr. sc. Josip Lisac).

rima unutarnjih rima (npr. *ko dvi cice i dvi guzice*), koje podsjećaju na takvo rimovanje u Miroslava Krležu (*bedasti kak čurke su digli se na Turke*) i u Ljube Stipišića Delmate (*istin điron nimin tiron*).

2. Metodologija

Kaljski je govor u prošlosti privlačio pozornost većega broja istraživača. Prve obavijesti o njegovim osobitostima, i to u okviru dijalektoloških istraživanja širega obuhvata, donijeli su pedesetih godina prošloga stoljeća Mate Hraste u radu “Dvoakcenatski sistem u hrvatskom ili srpskom jeziku” (1957) i Vesna Jakić-Cestarić u radu “Refleks jata na sjevernodalmatinskim otocima” (1957). Prvi se pak zasebni opisi kaljskoga govora pojavljuju u devedesetim godinama 20. stoljeća, kada Elena Budovskaja i Hubrecht Peter Houtzagers (1994 i 1996) u uglednom časopisu *Studies in Slavic and General Linguistics* objavljuju dva rada, jedan o fonološkim osobitostima i drugi o sklonidbenim i sprezdbenim osobitostima kaljskoga govora. Osvrt na te prinose s vlastitim opažanjima o kaljskome govoru donio je na stranicama *Zadarske smotre* Josip Lisac (1998), a u najnovije je vrijeme vrlo iscrpno o fonologiji i naglasku ime-nica u govoru Kali pisao Mislav Benić (2013).

Iako je, dakle, kaljski govor u literaturi dobro poznat, za potrebe ovoga rada provedeno je terensko istraživanje kako bi se stanje u zbirci *Mene moja baba* što preciznije usporedilo sa stanjem u živome kaljskom govoru. Na temelju prikupljene građe analizirane su i sa stanjem u zbirci uspoređene fonološke, morfološke, sintaktičke i leksičke osobitosti kaljskoga govora pa su to ujedno i naslovi potpoglavlja u središnjem dijelu rada.

Uz oprimjerenja se u središnjem dijelu rada u zgradama redovito donose stranice na kojima su ona zabilježena. Uz nekanonske se oblike riječi uvijek nalaze gramatičke obavijesti o rodu, broju, padežu, glagolskome obliku, ovisno o tome koja je vrsta riječi u pitanju.²

² Za rod, broj i padež upotrebljavaju se uobičajene kratice: *N, G, D, A, V, L, I, m. r., sr. r., ž. r.* Za glagolske se oblike upotrebljavaju sljedeće kratice: *prez.* – prezent; *imp.* – imperativ; *kond.* – kondicional; *gl. pridj. rad.* – glagolski pridjev radni; *gl. pridj. trp.* – glagolski pridjev trpni; *gl. pril. sad.* – glagolski prilog sadašnji.

3. Čakavština Milene Rakvin Mišlov i kaljski govor

3.1. Fonološke osobitosti

3.1.1. Vokalizam

Najmarkantnija je osobina samoglasničkoga sustava kaljskoga govora diftongiranje izvorno dugih samoglasnika *a*, *e* i *o* (usp. Budovskaja i Houtzagers 1994: 94–95 i Benić 2013: 16).³ Dugo *a* diftongira se u *ua*: *jua* (19), 3. jd. prez. *znua* (20), A jd. *truavu* (77), *bluago* (108); dugo *e* u *ie*: A jd. *cienu* (21), G jd. *jigrie* (21), I jd. *griedun* (24); dugo *o* u *uo*: *Muore* (22), *nuož* (70), *Nuoć* (77).

U ulozi se silabema u kaljskome govoru, pa i u zbirci, često pojavljuje samoglasno *r*: *krpaš* (21), G jd. *krpanja* (33), 2. jd. imp. *drži* (41), A jd. *smrt* (45), A jd. *krpu* (45), *srce* (55), *krv* (69), N mn. *ogrci* (70), 2. jd. prez. *stršiš* (93). Ipak, redovito dolazi čakavsko *crikva* (35, 54). Samoglasno *r* može biti i sekundarnoga postanja: *prti* ‘prati’ (42), *Krstina* (112).

Distribucija je samoglasnika *i* donekle ograničena pa se na početku riječi pred njim često pojavljuje proteza *j*: G jd. *jigrie* (21), 3. mn. prez. *jigraju* (21), D mn. *jin* (23), L jd. u *jintruadi* (43), G mn. *jih* (47), *jistina* (102). Benić (2013: 15) ističe da je u kaljskome govoru protetsko *j* pred početnim *i* fakultativno i da je njegovo pojavljivanje “ovisno o govorniku i konkretnoj situaciji”. U tom smislu ne iznenađuju previše nedosljednosti na koje nailazimo u zbirci: gl. pridj. rad. ž. r. jd. *imala* (20), gl. pridj. rad. m. r. mn. *jimali* (34), N mn. *jigle* (32), N mn. *igle* (70). Zanimljivo je, međutim, da redovito nalazimo infinitiv *isti* (29, 41, 108), dok je u I. licu množine prezenta potvrđen oblik *jimo* (108), dakle s protetskim *j*.

Samoglasnička su sažimanja vrlo rijetka. Zabilježena su, primjerice, u prilogu *ko* (29) te u padežnim oblicima neodređene pridjevne zamjenice *ki*: *Kie* ‘koje’ (84), I mn. s *kimin* ‘s kojima’ (87), A jd. *ku* ‘koju’ (120).

Otvoreni samoglasnik *a* i stražnji poluotvoreni samoglasnik *o* pred nosnim suglasnicima *m*, *n* i *nj* koji zatvaraju slog prelaze u stražnji zatvoreni samoglasnik *u*: I jd. *njun* (19), *unda* (19), *jedun* (22), *izvunka* (30), G jd. *kunca* (33), *dun* (35), *Unte* (44), A jd. *užuncu* (45), *badunj* (26), *vunj* (50), *ogunj* (64), V mn. *junjci* (112), A jd. *bumbardiera* (120). Iznimku predstavlja množinski akuzativni oblik *bombe* (120), u kojem do zatvaranja nije došlo. Osim neprednjih samoglasnika *a* i *o*, pred nosnicima *m*, *n* i *nj* zatvara se i prednji poluotvoreni samoglasnik *e*: I jd. prez. *svučin* (19), *šimpre* (20), I jd. prez. *grin* (41), *munjin* (41), I jd. prez. *duojdin* (55), I jd. prez. *Smijin* (55), I jd. *muorin* (76). Do zatvaranja može doći i u *sandhi* položaju: *nu nj* (21).

³ Osim izvorno dugih samoglasnika *a*, *e* i *o*, u određenim položajima dolazi do diftongacije i izvorno kratkih samoglasnika. Više o tome vidi u poglavlju o prozodiji.

Otpadanja su samoglasnika prilično rijetka. Najčešća su ona na početku riječi, koja su katkada i grafijski signirana apostroфом: L jd. *'nin* (22), L jd. *'nuoj* (22), *kolo* (41), 2. jd. imp. *'prosti* (43), *'Vo* (44), *'tuac* (48), *'vako* (55), G jd. *'Ustaralije* (61), N mn. *zduasi* (87), *'ko* (93), G jd. *eroplana* (119). U središnjem su položaju u riječi glasovne redukcije zabilježene u primjerima: *prti* (42), *viti* (48), 1. mn. imp. *homo* (54), *kašnje* (73).

Očekivano, refleks je jata ikavsko-ekavski, a razdioba refleksa uglavnom slijedi zakonitost koju su ustanovili Meyer i Jakubinski. To znači da je pred suglasnicima *d*, *t*, *s*, *z*, *n*, *r* i *l*, iza kojih dolaze neprednji samoglasnici ili nulti fonem refleks jata ekavski: *biela* (20), A jd. *cienu* (21), *leto* (32), *obied* (35), *letovanje* (52), *tielo* (79), A jd. *meru* (108). To su polazno pravilo nadopunili kasniji istraživači, utvrdivši da je jat ekavski i onda kada se nađe pred suglasničkim skupinama čiji su članovi navedeni suglasnici; naravno, kada iza tih suglasničkih skupina dolaze neprednji samoglasnici. Tako u zbirci Rakvin Mišlov očekivano nalazimo ekavske primjere *mesto* (49) i A jd. *čestu* 'cesta' (78).

U svim ostalim položajima refleks je jata ikavski. To znači da se ikavski jat ostvaruje uvijek:

- ispred suglasnika *d*, *t*, *s*, *z*, *n*, *r* i *l* (ili suglasničkih skupina u kojima se ti suglasnici pojavljuju) kada iza njih dolazi prednji samoglasnik: *razumiti* (49), gl. pridj. rad. s. r. jd. *vridilo* (51), A jd. *dite* (66), *oćutiti* (67), *misec* (68);
- kada se nađe ispred suglasnika različitih od *d*, *t*, *s*, *z*, *n*, *r* i *l*, neovisno o tome koji samoglasnik dolazi iza njih: *dica* (19), *vavik* (19), *snig* (20), *mihur* (22), *vrimo* (45), *lipo* (45), *rič* (52), A mn. *mriže* (55), *brimo* (57), G jd. *pivanja* (57), *zgrijati* (72), 3. mn. prez. *smiju* (106);
- kada se nađe na apsolutnome kraju riječi: *Dvi* (47), *di* (55). Ipak, i u zbirci i u kaljskome govoru redovito dolazi prilog *vuode* (54).

Refleks je redovito ikavski i onda kada se jat nađe na početku riječi: *isti* (41). Ikavski je refleks i u korijenu *ěd*: *jid* (124), samo što se tu javlja protetsko *j*.

U gramatičkim je morfemima, neovisno o fonološkome okružju, refleks jata također uvijek ikavski. Tako je u nastavcima dativa i lokativa jednine imenica e-sklonidbe: *u jintruadi* (43), *na gluavi* (53), *dici* (78); u starome lokativu množine imenica a-sklonidbe: *u obrazih* (64); u dativu i lokativu osobnih zamjenica *jua* i *ti* i povratne zamjenice *se*: *u sebi* (87), L jd. *po tebi* (93), *meni* (104); u genitivu množine pridjevsko-zamjeničke sklonidbe: *naših* (87), *rietkih* (87), *svojih* (114); u dativu, lokativu i instrumentalu množine pridjevsko-zamjeničke sklonidbe: *u nasmijanimin* (52), *našimin* (55), *nebeskimin* (93); u komparativu pridjeva: *veseliji* (54), N jd. s. r. *sitije* (55), N jd. s. r. *zadovoljnije* (55).

Refleks jata određen je polaznim oblikom određene riječi i ne mijenja se više u drugim oblicima te riječi niti u riječima izvedenim iz osnove u kojoj je

jat zamijenjen, “bez obzira na promjenu okružja iza *é* u ostalim oblicima paradigme ili u motivaciji” (Lukežić 1990: 13). Polazni je oblik u imenica nominativ jednine, u pridjeva nominativ jednine muškoga roda, u glagolskome pridjevu radnom muški rod jednine, a u glagola infinitiv. Zato oblici koje u nastavku donosimo imaju sasvim očekivane reflekske jata, premda se uzimajući u obzir fonološko okružje jata to ne čini takvim: G jd. ž. r. *ciele* (21), N mn. ž. r. *rietke* (61), gl. pridj. rad. m. r. mn. *seli* (66), gl. pridj. rad. ž. r. mn. *zdrele* (75), *Letni* (94), A jd. *die* ‘dio’ (112).

Zakovitost se ipak ne slijedi u potpunosti pa u zbirci bilježimo i primjere s refleksom jata koji ne bismo očekivali prema pravilu Jakubinskoga i Meyera: A mn. *pismice* (20), G mn. *zvizd* (68), G jd. *medvida* (68), N mn. ž. r. *ozdrejale* (75), *pina* (79), A jd. *beside* (83), *svit* (92), *nevira* (124). Svi navedeni primjeri s takvim refleksom jata dolaze i u živome kaljskom govoru (usp. Benić 2013).

U prefiksu *prě-* refleks je u zbirci uvijek ekavski: gl. pridj. rad. m. r. jd. *pre-tvori* (33), gl. pridj. rad. ž. r. mn. *prenosile* (45), gl. pridj. rad. m. r. mn. *prekrižili* (66), a tako je i u živome kaljskom govoru i u drugim istraženim ugljanskim govorima (usp. Benić 2014: 63). Zanimljivo je da je i prefiks *pro-* dao *pre-*, koje u zbirci nalazimo u primjeru *preminiti* (57). Istu je pojavu Benić (2014: 71) zabilježio u kukljičkome govoru.

Posebno su zanimljivi primjeri *kolino* (45) i *koleno* (67), koji na prvi pogled ukazuju na kolebanje u refleksu jata u korijenu *kolě-* (usp. Jakić-Cestarić 1957: 414). Čini se, međutim, da je dvojaki refleks jata u navedenim primjerima posljedica polisemnosti leksema *kolěno*, pa se tako tip *koleno*, dakle s ekavskim refleksom jata, kakav bismo i očekivali u zbirci pisanoj na jednom srednjočakavskom govoru, pojavljuje u značenju ‘zglob noge čovjeka (i životinje) koji spaja bedrenu kost s potkoljencičnom kosti’ (usp. Anić 2006: 592), dok tip *kolino*, s ikavskim refleksom jata, dolazi u značenju ‘rod’. Benić (2013: 60) ističe da je po prilici takva situacija i u živome kaljskom govoru, odnosno da se tip *kôlino* u starijih ispitanika pojavljuje “samo u prenesenom značenju: *sâtrlo ti se kôlino, ruôd u drüğin kôlinu*”, dok se tip *kolěno* upotrebljava “i doslovno i u prenesenom značenju: *kăko se poštùjete do deviëtoga kolěna*.”

Jaki je poluglas, očekivano, dao *a/ua*: *prasuac* (22), A jd. *muast* ‘mošt’ (28), ‘tuac’ (48), G mn. *konuac* (70), A jd. *prilipak* (70), dok se slabi uglavnom reducirao: V mn. *prajci* (51), *di* (55), G jd. *dnieva* (77), *Zuač* (99). Ipak, bilježimo i nešto primjera tzv. čakavske jake vokalnosti: *vavik* (19), 2. jd. prez. *vuazmeš* (21), *vaziesti* (61). Slabi se poluglas vokalizirao i u primjerima tipa *stablo* (96), A jd. *duasku* (50), no oni nisu obilježje samo čakavskih govora, nego i govora kajkavskoga i štokavskoga narječja.⁴ U primjerima tipa prsl. **jьgra* dosljedno

⁴ Usp. Moguš 2010: 49. Mihaljević (2002: 204) ističe da je teško utvrditi jesu li u navede-

dolazi *i*, obično s protezom *j*: G jd. *jigrie* (21), 3. mn. prez. *jigraju* (21), N mn. *jigle* (32), gl. pridj. rad. *jimali* (34).

Slogotvorno je *l* dosljedno dalo *u*. N mn. *suze* (21), N mn. ž. r. jd. *žute* (23), I jd. *suncun* (23), A jd. *vunu* (32), *pun* (35), G mn. *jabuk* (61), G jd. *stupa* (73).

Početni je slijed *vb-* prešao u *va-* u nizu primjera, kao što smo vidjeli. U ponekom je primjeru, međutim, došlo do prijelaza *vb- > u u* (39), *ujutro* (39).

Prednji je nosni samoglasnik iza *č, ž, j* i *lj* prešao u *a*, odnosno *ua*, ovisno o tome je li bila riječ o kratkome ili o dugome samoglasniku: *žuadan* (34), gl. pridj. rad. m. r. jd. *poča* (41), *žazik* (83), gl. pridj. trp. s. r. jd. *prokljato* (97), u ostalim položajima u *e/ie*: I jd. *griedun* (34), *deset* (78), L jd. *na pamieti* (108), gl. pril. sad. *mislieći* (115), A jd. m. r. *svietoga* (120). Stražnji je pak nosni samoglasnik gotovo u svim primjerima dao *u*: A jd. *ruku* (20), A jd. *bužu* (20), L jd. *po putu* (39), 3. mn. prez. *raspravljaju* (39), gl. pril. sad. *Ližući* (44), 3. jd. prez. *bude* (45). Iznimka je primjer *sobota* (54), u kojem na mjestu stražnjega nazala dolazi *o*.

Prijelaz *ra* u *re* zabilježen je redovito u oblicima izvedenim od glagola *riesti*: 3. jd. prez. *riestie* (55), gl. pridj. rad. m. r. mn. *Nariesli* (73).⁵ Redovito dolazi lik *tepl-*, donekle kao i drugdje na zadarskome području i u čakavštini uopće (usp. Lisac 2004: 168 i 2009a: 37): *tieplo* (19), A jd. *teplinu* (19).

3. 1. 2. Konsonantizam

Fonem se *f* u čakavskim govorima, općenito govoreći, dobro čuva (usp. Lisac 2009a: 21), a tako je i u zbirci: *ufaur* (20), 3. jd. prez. *fali* (21), gl. pridj. rad. m. r. jd. *profundua* (22), *manufaktura* (32), A mn. *fiešte* (43), *fuštun* 'suknja s oplećkom bez rukava' (45), *facuo* 'rubac' (45), A mn. *frgadele* 'ukosnice' (46), gl. pridj. trp. m. r. mn. *isfrigani* (52). Fonem *f* ostvaruje se i na mjestu suglasničke skupine *hv*: gl. pridj. trp. m. r. jd. *faljen* (51), *fuala* (51), gl. pridj. rad. m. r. mn. *zafualili* (110). Čakavci obično dobro čuvaju i fonem *h* (usp. Lisac 2009a: 21), a takvo je stanje i u zbirci: *mihur* (22), gl. pridj. rad. m. r. mn. *napuhali* (22), *struah* (30), A jd. *peteha* (35), *Siromah* (43), A jd. *smih* (48), *grih* (61). Ipak, *h* izostaje u prilogu *odma* (105) te u prezentskim oblicima tipa '*oće* (20), u kojima je redovito reducirano i u živome govoru (usp. Benić 2013: 14).

Dobro se čuva i fonem bilježen grafemom *lj*, koji ni u jednome primjeru nije delateraliziran: *želja* (21), *vesielje* (21), A jd. *kudilju* (32), I jd. *zemljun* (43), L jd. *ulju* (52), G jd. *volje* (55), L jd. *u postelji* (104).

nim primjerima sačuvani prvotni jerovi ili su oni izgubljeni pa su naknadno na njihovo mjesto uneseni sekundarni samoglasnici da bi se uklonile teške suglasničke skupine.

⁵ Do prijelaza *ra > re* u kaljskome govoru redovito dolazi i u imenici *riepuac* (usp. Benić 2013: 28), no ona u zbirci nije posvjedočena.

Dočetno je *m* u nastavcima i nepromjenjivim riječima redovito prešlo u *n*: 1. jd. prez. *san* (19), 1. jd. *sapunun* (20), *sedan* (48). Do prijelaza može doći i na kraju leksičkoga morfema, kao u primjeru *sun* ‘sam’ (42), koji dolazi i u živome kaljskom govoru (usp. Benić 2013: 15). Do prijelaza *m* u *n* na kraju leksičkoga morfema došlo je i u primjeru *kostin* (102). Analogijom prema nominativnome obliku stoga treba objašnjavati jedninski lokativni oblik *u ... kostinu* (102), u kojem je također došlo do prijelaza *m > n* premda za to nisu postojali fonološki uvjeti. Isto treba pretpostaviti i za pridjevski genitivni oblik *pobratinovoga* (87). U zbirci, doduše, nije potvrđen imenički nominativni oblik, ali se u živome kaljskom govoru redovito čuje *pobratin* (usp. Benić 2013: 53).

U položaju iza velara i ispred prednjih samoglasnika *l* je prešlo u *lj*: 3. mn. prez. *gljedaju* (23), 3. jd. prez. *nagljeđiva* (50), gl. pridj. trp. s. r. jd. *prokljato* (97),⁶ *Pohljepnica* (108). Kada se iza *l* nađe neprednji samoglasnik, do prijelaza ne dolazi: gl. pridj. rad. ž. r. jd. *klala* (20), *zaklati* (22).

Dočetno *l* redovito otpada u muškome rodu jednine glagolskoga pridjeva radnog: *pomilova* (19), *poča* (41), *kupi* (48), *rasplamsua* (62), *kupua* (68), *zastua* (108). Do otpadanja uglavnom dolazi i u imenskim riječima: *rokie* ‘valjić za namatanje konca’ (33), *facuo* (46), *kabua* (53), *meštrua* (94), *ferua* (110), A jd. *die* (112). Ipak, bilježimo primjere *zogatul* ‘igračka’ (35) i A jd. *juarbul* (68) s očuvanim dočetnim *l*.

Međusamoglasničko je *ž* u prezentskim oblicima glagola *moći* redovito rotacirano: 1. jd. prez. *morin* (108), 2. jd. prez. *ne moreš* (50), 3. jd. prez. *more* (61), 1. mn. prez. *ne moremo* (73). Rotaciran je i navezak *r*, koji se pojavljuje u nekim priložima kao ostatak praslavenske čestice *že*: *kikoder* (31), *svakakor* (35), *dikoder* (43), *teker* (53), *kogakoder* (54).

Praslavenski je glas **dʰ* iznimno dao *j*: A jd. ž. r. *tuju* (25), *Meju* (61), *izmeju* (114), inače redovito *dʰ*: *žuadan* (34), A jd. s. r. *nuajmlađe* (66), 1. jd. *ruadanjun* (68), 3. mn. prez. *zarađivaju* (119). Praslavensko je **tʰ* u svim primjerima prešlo u *ć*: 3. mn. prez. *phućaju* (21), *nuoć* (42), A jd. *kuću* (47), *peći* (50), gl. pril. sad. *otvarajući* (114), jednako kao i sekundarno *taj*: *cviće* (114), G jd. *smrknuća* (114). U infinitivu i prezentskim oblicima glagola koji su prefiksacijom izvedeni od **eitei* (usp. Matasović 2008: 107) zbog nepremetanja glasova *j* i *t*, odnosno *j* i *d* nisu stvoreni uvjeti za jotaciju pa se pojavljuju tipovi *duojti* (21), 3. jd. prez. *duojde* (21).

⁶ U primjeru *prokljato*, doduše, iza glasa *lj* nalazi se neprednji samoglasnik *a*, no budući da je taj samoglasnik postao od prednjega nosnog samoglasnika, do promjene je ipak došlo.

⁷ Fonem koji je u zbirci označen grafemom *d* u živome se kaljskom govoru ne izgovara kao zvučni umekšani nepčani polutjesnačnik [ʒ], nego kao umekšani zubni praskavi glas [dʰ] (usp. Benić 2013: 12). Takvo čitanje stoga treba pretpostaviti i za tekstove u zbirci. Fonem označen grafemom *ć* u kaljskome je govoru također umekšani zubni praskavi glas, a od glasa *dʰ* razlikuje se samo po zvučnosti.

Prajezične su skupine *st' i *zd' očekivano prešle u šć, odnosno u žj: *godišće* (22), N mn. *ščuapi* (114), gl. pridj. rad. s. r. jd. *dažilo*⁸ (120). Od sekundarnih skupina *staj* i *zdaj* dolaze primjeri kao I jd. *lišćun* (75) odnosno G jd. *gruožja* (24). Slijed *wbs- premetnuo se u sv-: A jd. ž. r. *svaku* (19), *svaki* (35), *svakakor* (35), A jd. s. r. *sve* (45). Potvrđen je i oblik *svuas* (112), koji je nastao kontaminacijom premetnutoga i nepremetnutoga oblika zamjениčkoga pridjeva. Taj oblik nalazimo i u živome kaljskom govoru, a razmjerno je čest i u drugim govorima rubnoga poddijalekta čakavskoga ikavsko-ekavskog dijalekta (usp. Lukežić 1990: 115).

Početna suglasnička skupina čr- sačuvana je u primjerima N mn. *čriva* (41) i N mn. *črke* 'vrsta crne smokve' (75), dok je u primjerima *crni* (46) i *crljeno* (108) zamijenjena skupinom cr-.

Stara je skupina čt zamijenjena skupinom št: *poštjenje* (102).

Sibilarizacija se u zbirci ne provodi dosljedno, a takvo je po prilici stanje i u živome kaljskom govoru i drugim govorima srednjočakavskoga dijalekta (usp. Lisac 2009a: 103): L jd. *u Luki* (52), L jd. *na ... nogi* (57), A mn. *diftonzi* (83), N mn. *zduasi* 'uzdasi' (87), L jd. *u ... ruminki* 'ciklama' (88), N mn. *klobuci* 'meduze' (102), N mn. *tenci* 'tenkovi' (120).

Suglasnici različiti po zvučnosti u dodiru se jednače, i to prema drugome članu skupine: A jd. *društvo* (54). Prema drugom se članu skupine jednače i suglasnici različiti po mjestu tvorbe: *kašnje* (73), I jd. *lišćun* (75). Jednačenje po mjestu tvorbe grafijski je signirano i u *sandhi* položajima: I iš *njun* (19), I iš *njimin* (76). Osim suglasnika u dodiru, mogu se izjednačiti i udaljeni suglasnici: *rašušin* (26), 3. mn. prez. *šušu* (76), 3. mn. prez. *ošušu* (76), G jd. *šušnja* (119). Istovrsni se suglasnici mogu i razjednačiti. Razjednačivanje obično zahvaća suglasnike u dodiru: *puomljivo* (64), *dimljak* (91), no može zahvatiti i udaljene suglasnike: *traviesla* (35), A mn. *kumpiri* (52).

U genitivu i akuzativu jednine pridjevsko-zamjениčke promjene prijelgas se redovito provodi: *drivenoga* (33), *novoga* (35), *živoga* (49) || *našega* (35), *domuačega* (54). Prijelgas je redovito proveden i u posvojnim pridjevima: G jd. *Petrove*, N jd. ž. r. *očeva* (88). U instrumentalu se jednine imenica a-sklonidbe prijelgas u kaljskome govoru ne provodi dosljedno (usp. Benić 2013: 26), a slično je stanje zabilježeno i u zbirci: *krajin* (70), *lišćun* (75), *suncun* (93). U tom je smislu zanimljiva i činjenica da je u zbirci triput potvrđen instrumental jednine *muorun* (84, 87, 99), dok je oblik s provedenim prijelgasom zabilježen

⁸ Glagolski pridjev radni glagola *dažiti* nije, doduše, najbolji primjer za zaključivanje o refleksu praslavenske skupine *zd'* zbog velike perцепcijske sličnosti glasova [j] i [i] (usp. Brozović 1991: 403). Ipak, u nedostatku boljih primjera (kakav bi, recimo, bio genitiv jednine *dažja*) i primjer *dažilo* dovoljno dobro ukazuje na tipični čakavski refleks praezične skupine.

tek jednom *muorin* (76).⁹ U genitivu se množine imenica pak prijeglas u kaljskome govoru nikada ne provodi (usp. Benić 2013: 26), a na to upućuje i oblik *uocov* (74), koji nalazimo u zbirci.

Kao i u živome kaljskom govoru, i u zbirci je zabilježena obilna uporaba navezaka. U dativu, lokativu i instrumentalu množine redovito dolazi navezak *n*: *krilimin* (19), *u bičvamin* (19), *kolikimin buačvammnin* (25), *u modrimin fuštuanimin* (31), *u nasmižanimin očimin* (52). Kako smo već istaknuli, u prilozi ma se nerijetko pojavljuje navezak *r*, a u nekoliko primjera bilježimo i navezak *ka*: *danuaska* (33), *namoka* (120), *noćuaska* (120).

Suglasnička premetanja nisu odveć česta. Bilježimo primjer L jd. *luju* ‘srpanj’ (22), u kojem su se premetnuli sonanti *j* i *l*. U mjesnom prilogu *vuode* (54) došlo je do premetanja sonanta *v* i diftonga *uo*.

Neprihvatljive se suglasničke skupine rasterećuju. U početnome položaju u riječi skupina *pš* pojednostavnjuje se otpadanjem prvoga člana: L jd. *na šenici* (66), jednako kao i skupine *gd*, *tk* i *pt*: *di* (55), *niko* ‘nitko’ (57), D mn. ‘*ticamin* (93), V mn. *tići* (112). Skupina se *kć* pak rasterećuje ispadanjem ili gubljenjem zatvornosti prvoga člana: A jd. *hćier* (33), V jd. ‘*ćeri* (112). Ispadanje drugoga člana suglasničke skupine na početku sloga nije uobičajeno. Ipak, bilježimo primjer *gozdeni* (91). Prvi se član obično mijenja ili ispada i u suglasničkim skupinama u središnjem položaju u riječi. U primjerima *prašušaški* (51), *trajeht* (54), *Kukljiška* (78), *druhcije* (102), L jd. *zemuniškin* (120) tako je došlo do gubljenja zatvornosti prvoga člana suglasničke skupine pred drugim zatvornikom ili poluzatvornikom. S druge pak strane, skupina *dn* u primjerima *jeno* (55), *svejeno* (64), *zajeno* (73) pojednostavnjena je otpadanjem zubnika *d*. Zanimljivo je, međutim, da je u 3. licu jednine prezenta *dopade* (19) (< *dopadne*) skupina *dn* rasterećena ispadanjem drugoga člana. Oba su slučaja zabilježena i u živome kaljskom govoru. U primjeru V mn. *prajci* (51) prvi je član suglasničke skupine zamijenjen drugim glasom. Dočetne su suglasničke skupine vrlo rijetke i obično se ne rasterećuju: A jd. *muast* (28), A jd. *gruozd* (39).

Pojava suprotna pojednostavnjivanju suglasničkih skupina jest umetanje suglasnika u postojeću suglasničku skupinu, što nalazimo u primjerima N mn. ž. r. *zdrele* (75) i N mn. ž. r. *ozdrejale* (75). Umetanje glasa *d* između glasova *z* i *r* nije nova pojava; ono je zabilježeno još u srednjovjekovnim hrvatskoglagolskim liturgijskim kodeksima, a obično se objašnjava težnjom za pojačavanjem artikulacije suglasničkih skupina (usp. Damjanović 1995: 57). Pojava je zabilježena i u drugim čakavskim govorima (usp. npr. Kurtović Budja 2010:

⁹ Završni je suglasnik osnove u primjerima *muorum* i *muorin* postao od praslavenskoga palatalnog *r* (što potvrđuje i kajkavski primjer *morje*, koji iznimno dolazi i kod čakavaca; usp. Brozović i Ivić 1988: 95, Lončarić 1996: 87 i Lisac 2009a: 21). U čakavskim i štokavskim govorima ta se činjenica očituje upravo u provođenju prijeglasa u instrumentalu jednine.

121), a dolazi i u nekim štokavskim govorima (usp. npr. Čilaš Šimpraga 2010: 207).

Suglasnici na kraju riječi mogu i otpasti. Najčešće otpadaju zubni praskavi glasovi *t* i *d*, poglavito potonji, a otpadanje je redovito grafijski signirano: *jope'* (20), *ka'* (21), *o' gušta* (22), *o' vina* (25), *ispo'* (27), *nika'* (46), *ispri'* (49), *ko'* (52), *pu'* (110).

3.1.3. Prozodija

Tekstovi u zbirci nisu akcentuirani pa se zaključci o naglasnome inventaru ne mogu donositi.¹⁰ Ipak, činjenica da su stari dugi samoglasnici *a*, *e* i *o* diftongirani, tj. da se od kratkih samoglasnika razlikuju i kvalitetom omogućuje nam iznošenje određenih zapažanja o prozodijskim osobitostima jezika poezije Milene Rakvin Mišlov. Tu u prvome redu mislimo na duljenja izvorno kratkih samoglasnika, koja su jasno signirana njihovom diftongiranošću.

U tom su smislu zanimljivi primjeri *prasuac* (22), *Tuac* 'otac' (28) G mn. *konuac* (70), *šprualjuak*¹¹ (83), *danuas* (102), *svuas* (112), u kojima je došlo do duljenja poluglasa u završnome naglašenom slogu. To je duljenje prisutno i u živome kaljskom govoru (usp. Budovskaja i Houtzagers 1994: 97), jednako kao i duljenje izvorno kratkih samoglasnika u naglašenim slogovima zatvorenim sonantom: *makuar* (33), A jd. *uovcu* (39), *tovuar* (57), N mn. *petruovke* 'rane smokve' (75), *kruov* (91), N mn. *Buorbe* (120).

U kaljskome su i kukličkome govoru produljeni i izvorno kratki samoglasnici u naglašenome slogu zatvorenom šumnikom (usp. Benić 2014: 4), a tako je i u zbirci Rakvin Mišlov: *živuot* (45), *nuaruod* (57), *bruat* (106).

Do duljenja u kaljskome govoru dolazi i u naglašenome otvorenom slogu iza kojega slijedi slog koji započinje dvama suglasnicima: A mn. *fiešte* (43), G jd. m. r. *sluatkoga* (44), A mn. *smuokve* (68), A jd. *funiestru* (78), L mn. *u mua-slinamin* (88), G jd. *mietle* (108).

¹⁰ O jedinicama naglasnoga inventara kaljskoga i drugih ugljanskih govora u prošlosti nije bilo suglasja među istraživačima. Mate Hraste (1957: 5) isticao je da "u svim mjestima na otoku Ugljanu danas imamo dvoakcenatski sistem", dok se čakavski akut u tim govorima može čuti "samo sporadički". Kasniji se istraživači (Budovskaja i Houtzagers 1994 i Benić 2013) s time ne slažu te utvrđuju postojanje tronaglasnoga sustava, dakle s akutom kao jednom od naglasnih jedinica.

¹¹ U zbirci nalazimo značenje 'rašlje', a zapravo je riječ o rašljastome drvenom štapu koji se koristi kao potporanj za granje voćaka.

3. 2. Morfološke osobitosti

3. 2. 1. Imenice

Prema nastavku u genitivu jednine, imenice koje se pojavljuju u zbirci mogu se podijeliti u tri sklonidbene paradigme:

- imenice a-sklonidbe: npr. A jd. *facuo* (45), *živuot* (45), *nuaruod* (57), *konuac* (70), *bikini* (79), *šprualjuak* (83), *kamik* (91), *bruat* (106), *špeč* ‘ogledalo’ (112), *obied* (114);
- imenice e-sklonidbe: npr. *želja* (21), *kamenica* (30), *buorša* (40), *grihota* (49), *kokoša* (53), *duša* (88), *Mati* (104), *mareta* (110);
- imenice i-sklonidbe: npr. G mn. *kuapi* (25), A jd. *jesen* (26), *Mladost* (39), *nuoć* (42), A jd. *smrt* (45).

U dativu i lokativu jednine imenica e-sklonidbe i i-sklonidbe redovit je nastavak *-i*: u *jintruadi* (43), *na gluavi* (53), *dici* (78), *na pamieti* (108), a u imenica a-sklonidbe nastavak *-u*: *Na muoru* (84), *Po ... vrimenu* (110), *Na zidu* (112); *Na špeču* (112).

U akuzativu jednine imenica e-sklonidbe redovito dolazi nastavak *-u*: *tuašku* ‘džep’ (77), *truavu* (77), *funiestru* (78), *ženu* (87), *ruku* (108). U muškome rodu imenica a-sklonidbe u akuzativu jednine čuva se opreka po živosti pa je akuzativ jednine imenica koje označuju što živo oblikom jednak genitivu jednine: *muža* (87), *Lovrinca* (120), *peteha* (35), dok je akuzativ jednine imenica koje označuju što neživo oblikom jednak nominativu jednine: *krožat* (32), *facuo* (45), *nuož* (70), *timun* (110). Imenice i-sklonidbe slabo su posvjedočene u akuzativu jednine. Bilježimo oblike *jesen* (26) i *smrt* (45) s očekivanim nultim gramatičkim morfolom u nastavku.

U instrumentalu jednine imenica a-sklonidbe nakon prijelaza dočetnoga *m* u *n* i zatvaranja samoglasnika *o* pred nosnikom ostvaruje se nastavak *-un*: *sapunun* (20), *vrimenun* (47), *putun* (49), *nebun* (87). Isti se nastavak ostvaruje i u imenica e-sklonidbe, a nalazimo ga i u jedinom posvjedočenom instrumentalu jednine imenica i-sklonidbe: *rukun* (32), *griedun* (34), *šibun* (41), *fuorcun* (46), *kurdelun* (47), *željun* (87), *nuoćun* (114).

Kratki množinski oblici redovito dolaze u jednosložnim i nekim dvosložnim imenicama muškoga roda a-sklonidbe: *krualjji* (23), *hljibi* (50), *didi* (66), *uoci* (66), *lišaji* (73), *pupi* (75), *listi* (75), *Kalebi* (95), *cviti* (102), *ghuasi* (112), *ščuapi* (114), *tenci* (120).

U nastavku genitiva množine imenica a-sklonidbe i e-sklonidbe ostvaruje se nulti gramatički morf: G mn. *štruac* (21), *bičav* (21), *vruat* (51), *ručic* (61), *jabuk* (61), *ruk* (67), *zvizd* (68), *maretic* (68), *godišć* (78). Osnova pritom može biti proširena i sufiksom *-ov-*: *marunov* (61), *uocov* (74), *miščanov* (87), *šuoldov*

(87), *pragov* (114), *zidov* (114), *dvoranov* (115), *vuoltov* (115). Rijetko je u genitivu množine zabilježen i nastavak *-i*: *kuapi* (25), *gradi* (110), *metri* (110).

U akuzativu množine imenica a-sklonidbe muškoga roda, kao i u živome kaljskom govoru, ostvaruje se nastavak *-i*, koji se fonološki izvodi iz praslaven-skoga *-y*: *zubi* (19), *cvitići* (31), *komadi* (73), *kupi* (73). U srednjem rodu bilježi-mo nastavak *-a/ua*: *krila* (45), *brimenua* (114). U imenica e-sklonidbe redovit je u akuzativu množine nastavak *-e*: *ruke* (76), *noge* (76), *cice* (78).

U dativu, lokativu i instrumentalu množine imenica a-sklonidbe i i-sklonidbe ostvaruje se, kako smo vidjeli, nastavak *-imin*, a u imenica e-sklonidbe nastavak *-amin*: *krilimin* (19), *fuštuanimin* (31), *očimin* (52), *običajimin* (55) || *bičvamin* (19), *buačvamin* (25), *rukamin* (53), *po fabrikamin* (73), *skulamín* (73). Navezak *n* rijetko može i izostati: *Godinami* (20), *ušimi* (78), *pločami* (114), *kućami* (115). Svakako vrijedi istaknuti i stari nastavak u množinskim lokativnim oblicima *u rukuah* (32) i *u obrazih* (64). Taj se nastavak još uvijek može čuti i u živome kaljskom govoru (usp. Houtzagers i Budovskaja 1996: 151 i Benić 2013: 29).

Imenica *kokoša*, vidjeli smo, sklanja se po a-sklonidbi: N mn. *kokoše* (39), A jd. *kokošu* (66). Nekoliko imenica u kosim padežima proširuje osnovu različitim sufixima. Sufiksom *-(i)ev-* osnovu proširuju imenice *dun* i *puodne*: G jd. *dnieva* (77), G jd. *puodneva* (114); sufixsom *-er-* imenice *hći* i *mati* A jd. *hćier* (33), *is materun* (68), A jd. *mater* (68), G jd. *matere* (87), sufixsom *-et-* imenica *dite*: *diteta* (106) te sufixsom *-en-* imenice *vrime* i *brime*: G jd. *vrimena* (114); I mn. *brimenimin* (114).

3. 2. 2. Zamjenice i pridjevi

Upitno-odnosna zamjenica za živo jest *ki*, a za neživo *ča/čua*: *Sada u čufitu stoji / jerbo da ki znua ča nas još u životu čeka i 'oće li jope' ufaur duojtj* (20); *Ma ki je to još / iz Raja pobiga?* (41); *I danuaska mu fuala / a i njuoj / ča nas je tako / a da mi to nismo ni znali – / učila životu*¹²; *ni nan jimala čua dati* (52), *Ma ča to govorite?* (104); *ako krepa, ki će nan mljka dati?* (108).

U genitivu jednine neodređenih zamjenica izvedenih od zamjenice *ča/čua* pojavljuje se stari oblik s dočetkom *-česa*: *ničesa* (40), *svačesa* (50).

Neodređena imenička zamjenica u značenju 'ni jedno biće' glasi *niko*: *Ni zoru više ne vidiš, / ni brime ujutro niko ne nosi* (57), a neodređena imenička zamjenica za označavanje nepoznatoga predmeta i pojave *nič* 'nešto': *Prvi dun odma nič zadužiti* (105). Zamjenica *čakoli* znači 'štogod': *Vavik u vesielju dočekana, / jerbo se je užalo čakoli novoga dobiti* (35).

¹² Oblik *životu* tiskarska je pogreška. U kaljskome govoru dolazi dativni oblik *životu*.

Pokazne su zamjenice obično aferezirane: 'no (35) 'nuoj (22), 'nin (21), 'Vò (44). Ipak, nalazimo i oblike *onuaj* (33) i *ovuaj* (83), dakle bez afereze.

Od neodređenih su pridjevnih zamjenica zabilježene sljedeće: *čiguov* (33), *kikoli* (35), *niki* (35), *svaki* (35), N mn. *Kie* (84), I mn. *s kimin* (87), N mn. *ničigove* (115). Zamjenica *čiguov* zabilježena je samo u funkciji odnosne zamjenice u zavisnoj rečenici: *Vavik se je čikua onuaj / čiguov je konuop višji bi* (33). U značenju 'tu i tamo koji, rijetko koji' dolazi zamjenica *kikoli*: *Pa kikoli zogatul / ko' crikve / i svakakor sviralicu na peteha / kupiti* (35). Oblici zamjenice *ki* redovito su stegnuti: *Kie šporkarije* (84); *i s kimin smo se vavik družili* (87); *i prstun pokaživua ku kuću će kalati* (120).

Razlika između određenih i neodređenih pridjeva narušena je, i to u korist određenih, koji dolaze i ondje gdje bismo očekivali neodređene oblike: G jd. *materinoga* (87), G jd. *pobratinovoga* (87).

U kaljskome i kukljičkome govoru komparativi pridjeva s korijenom na mekonepčani glas tvore se pomoću sufiksalnoga morfema *-lj-*, koji je preuzet iz komparativa pridjeva s korijenom na usneni glas. Tako u kaljskome govoru dolaze, primjerice, oblici *lâglji*, *mêklji*, a u kukljičkome oblici *sùhlji*, *žùklji* itd. (usp. Benić 2013: 23 i 2014: 53). U zbirci je potvrđen komparativ *laglje* (53). Zanimljivi su i komparativi *višje* (23) i *višji* (33), u kojima je glas *j*, koji je prethodno već jotirao završni suglasnik korijena (*vis-ji > viši*), analoški dodan prema komparativima u kojima nije izazvao jotaciju (npr. *stariji*).

U genitivu jednine muškoga i srednjega roda pridjevsko-zamjeničke sklonidbe redovito dolaze nastavci *-oga* i *-ega*, i to prvi iza tvrdih, a drugi iza mekih osnova: *ulje je o' svakoga gušta* (29); *ali drivenoga rokela višje ni* (33); *u 'no vrime našega ditinjstva* (35); *Ispri letiećega ognja* (124). U ženskome rodu bilježimo nastavak *-e*: *Dica ciele kalete* (21); *malo kosie biele* (46).

U dativu i lokativu jednine muškoga i srednjega roda poopćen je nastavak *-in* iz meke promjene: *Svako se leto manufaktura / u našin dvuoru / prama sun-cu otvori* (32); *Sun na ovin svitu* (43); *u njegovin životu / sluatkoga bilo ni* (44), *Slušali smo šuškanje maretic / ča jih je braciara na / ko ulje mirnin muoru činila* (68); *Na crikvenin kalenduaru* (75). Samo je dvaput zabilježen nastavak tvrde promjene *-omu*, i to jednom u zamjeničkome obliku *onuomu* i jednom u poimeničkome pridjevu *škuromu*: *kako je lipo onuomu čigova je* (39); *ni letrike bilo pa ste se u škuromu svučevali* (102). U ženskome je rodu potvrđen očekivani nastavak *-oj*: *Kumpir joj je brižnoj / u grlu zastua* (34); *na svojuoj mualoj glavici* (96).

U akuzativu jednine muškoga roda nastavci *-oga/-ega* dolaze u pridjevskim riječima koje stoje uz imenicu koja označava što živo: *Svako malo / trievimo kogakoder domuacęga* (54); *Da Buog dua ga ko svietoga Lovrinca na grandela-*

min piekli (120). Kada pak pridjevske riječi dolaze uz imenicu koja označava što neživo, onda se u muškome rodu ostvaruju nastavci *-ø* i *-i*: *ovvaj naš kualjski govor / toliko smo volili* (83). U srednjem rodu dolaze nastavci *-o* i *-e*, ovisno o završnome suglasniku osnove: *Unda bi is kuće nuajmlađe dite / na dno nogie seli* (66); *Suanjali smo tuje sunce* (87); *Drugo godišće nismo krasničali* (73). U ženskome se rodu ostvaruje očekivani nastavak *-u*: *na čistu duasku, siknjicu / oli ribarsku kašetu mečeš* (76); *na drugu struanu okričeš* (76).

U instrumentalu jednine muškoga i srednjega roda dolazi nastavak *-in*: *i š njin se toliko dičili* (83), *Pošli smo nošeni željun / za boljin životun* (87); *pračeni nebun i razljučenin muorun* (87), a u ženskome rodu nastavak *-un*: *livun rukun drži vunu, desnun vrti vreteno* (32).

U genitivu množine svih triju rodova ostvaruje se nastavak *-ih*: *oči rietkih mišćanov* (87), *slike naših kaliet* (87); *ispri' svojih vruat* (114).

U akuzativu množine muškoga roda redovito dolazi nastavak *-i*, kao u imeničkoj sklonidbi: *Ovi naši diftonzi / (...) / toliko smo volili* (83); *i svi smo furešti / (...) / učili naše tieške beside govoriti* (83). U ženskome se rodu, kako se može vidjeti već iz prethodnoga primjera, ostvaruje nastavak *-e*: *Ujutro bi na dvuor stale / i svoje crne, žute, biele ... / kose češljale* (47).

U dativu, lokativu i instrumentalu množine svih triju rodova ostvaruje se nastavak *-imi(n)*: *u modrimin fuštuanimin* (31), *u nasnijanimin očimin* (52), *našimin običajimin* (55), *po tujimin muorimin* (119). Nastavak bez naveska zabilježen je samo jednom i to u poimeničenome pridjevu *starijimi*: *U počietku da se naučimo, / potli da je starijimi laglje* (73).

3. 2. 3. Glagoli

Infinitivi su gotovo uvijek puni: *duojti* (21), *iskati* (22), *šiti* (33), *kopati* (41), *pobignuti* (41), *reći* (42), *nakititi* (43), *naučiti* (49), *pačati* (61), *dati* (61). Otpadanje infinitivnoga nastavka bilježimo samo u futurskoj perifrazi, i to samo onda kada pomoćni glagol dolazi neposredno iza infinitiva: *Bi' će* (108), *Donies' će* (66). U oblicima glagola druge vrste koji su tvoreni od infinitivne osnove redovito dolazi morfem *-nu-*: *pobignuti* (41), *naslonuti* (67), gl. pridj. rad. ž. r. jd. *zagrnuła* (106), gl. pridj. rad. m. r. mn. *prenuli* (106), *pogucnuti* (108), gl. pridj. rad. ž. r. jd. *prevrnuła* (108), gl. pridj. rad. m. r. mn. *predahnułi* (110).

U 1. licu jednine prezenta glagola *moći* nalazimo oblike sa završetkom *-n*: *morin* (108), *muogun* (112). Oblik *morin* nastao je analogijom prema ostalim prezentskim oblicima glagola *moći*, s tim da je u njemu, očekivano, došlo do zatvaranja tematskoga samoglasnika *e* pred nosnikom koji zatvara slog. U obliku *muogun* završetak *-n* najvjerojatnije je rezultat ugledanja na veliku većinu glagola koji taj nastavak imaju u 1. licu jednine prezenta. Stari je tematski

nastavak 1. lica jednine prezenta očuvan jedino u naglašenom i nenaglašenom 1. licu jednine glagola *hotiti*: *ću* (41), *'oću* (77).

U 3. licu množine prezenta u svim je glagolima poopćen nastavak *-u*: *krču* (41), *činu* (55), *zuju* (76), *živu* (92), *gazu* (93), *muču* (95), *letu* (95), *činu* (95), *vidu* (96), *situ* (106).

Futur prvi tvori se od infinitiva nenaglašenih prezentskih oblika glagola *hotiti*: *ću pobignuti* (41), *će ... dati* (66), *nieće znati* (66), *Donies' će* (66), *će se dogoditi* (106). Javlja se i konstrukcija tvorena od svršenoga prezenta glagola *biti* i infinitiva u funkciji futura drugog: *budemo spati* (66), *budete ... činiti* (112).

U kaljskome se govoru stari kondicionalni oblici glagola *biti* pojavljuju samo u prvome i drugome licu množine, dok je u ostalim licima poopćen oblik *bi*, koji je izvorno dolazio samo u trećem licu jednine. Stanje u zbirci vjerno odražava stanje u živome govoru. Oblici drugoga lica množine, doduše, nisu pronađeni, no u prvome licu množine redovito dolazi očekivani oblik *bimo*: *ne bimo hotili* (20), *bimo ... plakali* (20), *bimo ... čekali* (22), *bimo pleli* (33). U ostalim potvrđenim licima redovito nalazimo oblik *bi*: 3. jd. kond. *bi ... klala* 'stavila' (20); 2. jd. kond. *ne bi hoti* (64); 3. mn. kond. *bi ... čula i vidila* (66), *bi ... cunculala* 'ljuljala' (66).

Glagoli druge vrste glagolski pridjev trpni tvore dodavanjem sufiksalnoga morfema *-jen-* i gramatičkih morfema na prezentsku osnovu: N jd. ž. r. *podignjena* (27), N jd. ž. r. *zavrjnena* (27), A mn. ž. r. *zabezeknjene* (87). Pritom, naravno, u oblicima s nultim gramatičkim morfom u nastavku dolazi do zatvaranja *e* u *i* pred dočetnim *-n*: *nuagnjin* (110), *rastiegnjin* (114). Glagoli treće vrste glagolski pridjev trpni tvore dodavanjem sufiksa *-en-* i gramatičkih morfema na prezentsku osnovu: *viežin* (34, 114), *izližene* (114). Na isti se način tvori i glagolski pridjev trpni glagola prve vrste *oprati*: *opereno* (45). Vrijedi istaknuti i prilog *sakrivieto* 'kradom' (61), koji je očito postao od skamenjenoga nominativa jednine srednjega roda glagolskoga pridjeva trpnog, i to dodavanjem sufiksalnoga morfema *-et-* na infinitivnu osnovu kojoj je na kraju pridodano *v*.

3. 2. 4. Nepromjenjive riječi

Leksem *prija/prije* zabilježen je u priložnoj i prijedložnoj funkciji. U funkciji priloga u svim potvrđenim oblicima zabilježen je oblik *prija*: *nuajprija bi ga ispreiskali* (22), *Prija su se naglas navijale* (39); *pa bi prija truava počala riesti / nego mi doštrgali kopati* (73), dok je u prijedložnoj funkciji u istoj pjesmi jednom potvrđen oblik *prije*, a jednom oblik *prija*: *prije sunca u polje hoditi* (39); *ubola je i gruožd, prija tebe* (39).

Kao i u živome kaljskom govoru, prijedlog *s* upotrijebljen s instrumentalom glasi *is*: *is kurdehun* (47), *is materun* (68). Ako se *is* nađe pred imenskom

riječju koja započinje nepčanim suglasnikom, dolazi do jednačenja po mjestu tvorbe glasa *s* i nepčanika: *iš njun* (19). U primjeru *i' zemljun* (43) glas *s* ispao je pred glasom *z* nakon što se prethodno s njim izjednačio po zvučnosti.

Redovito dolazi prijedlog *krez*, nerijetko i s navescima *a* ili *u*: *Koliko kuapi vina / i crnoga i bieloga / je krezu nj prošlo* (25); *Potli bi slamicu / od slame iskali / pa bi krezu nju / mihur napuhali* (22); *kreza smih* (48); *Krez zimnu su dica / vavik muasline kopala* (73). Bilježimo i prijedlog *prama*: *Stale u zuajuać prama suncu* (32); *Svako se leto manufaktura / u našin dvuoru / prama suncu otvori* (32). Prijedlog *spoli* potvrđen je nekoliko puta u značenju 'uz, pokraj': *Godinami je u konobi / spoli skrinje stuala* (20); *Ove žute spoli nuas / se muokre sjuaju pod suncun* (22). U sličnome značenju potvrđen je i prijedlog *ciko*: *Užala se je svaku večer / kolo sedan uri / ciko ekrana pricuculjiti* (48). Više je potvrda za prijedlog *prez*: *prez ručic* (61); *prez posla* (66), *prez buorse i valize* (87), no jednom je zabilježen i oblik *bez*: *bez nogie* (66).

Redovito bilježimo rastavni veznik *oli*: *jerbo će un segutra mluko piti / a ne žito oli Divku kako i ti* (39); *pa ne znuaš je li slušaš / oli suanjaš* (64); *zviek granuate / oli eroplana čuti* (119). Dosljedno se upotrebljava uzročni veznik *jerbo*: *Vavik u vesielju dočekana, / jerbo se je užalo čakoli novoga dobiti* (35); *Ĵua jadan samo drito / jerbo un vajk: čuš ... i udri šibun* (41); *Bruod se malo izdricua i mi predahuli i Bogu zafualili, jerbo pruavo je čudo kako nas 'kolo kraja ni stuklo* (110). Pogodbeni veznik zabilježen je i u afereziranom i u punom obliku: *Ako je ubola tebe, / ubola je i gruozd* (39); *a morun mučati, / 'ko ne će trudi / 'ticamin nebeskimin ostati*. (93); *'Ko nimate, pojte pitati!* (105); *ako krepa, ki će nan mluka dati?* (108). Posvjedočen je i dopusni veznik *jako*: *Ĵako se višje ni duperala / šimpre se je sapunun od kauštike / i bruškinun fregala* (20).

3. 3. Sintaktičke osobitosti

Enklitike mogu biti upotrijebljene proklitički, tj. mogu doći ispred naglašene riječi: *A ću vas ĵua vrčinun politi!* (114). Takvo što nije neuobičajeno u govorima srednjoločakavskoga dijalekta, a ni u čakavskim govorima uopće (usp. Zubčić 2007: 52–53 i Lisac 2009a: 113).

U funkciji subjekta zbirna imenica *mularija* slaže se s predikatom u množini: *Neka mularija gljedaju, / neka patu* (23).

Instrumental sredstva redovito dolazi bez prijedloga *is*: *šimpre se je sapunun od kauštike / i bruškinun fregala* (20); *I tako gremo do trajehta / pa trajehtun u Prieko* (54); *Po slabin vrimenu smo se digli brodu iz Rike doma* (110); *A ću vas ĵua vrčinun politi!* (114); *hodi ispri' i prstun pokaživua* (120).

Atribute nerijetko nalazimo u postpoziciji: *Životu muoj* (93); *dida muoga* (93); *'ticamin nebeskimin* (93); *'ćeri materina* (112).

Konstrukcija ‘od + genitiv’ ne dolazi često u službi nesročnoga atributa za izricanje posvojnosti, no ipak je nalazimo u primjerima: *od kunca rokie* (33); *lišaji od muasline* (74). Kao i drugdje u srednjočakavskome dijalektu (usp. Lisac 2009a: 113), povjedočena je i kalkirana konstrukcija ‘za + infinitiv’: *vrime za staviti peći* (50); *špuag za šušiti robu* (114).

Uz brojeve *dvua/dvi*, *tri* i četire dolaze oblici tzv. petnaestoga padeža, koji po segmentalnome sastavu u muškome i srednjem rodu odgovaraju genitivu jednine, a u ženskome rodu nominativu, akuzativu i vokativu množine: *dvi cice* (23), *dvi guzice* (23), *Dvi ... pletenice* (47), *dvi “zadarske revije”* (61), *Tri škafetina* (61), *četire struane* (112). U kaljskome se govoru i drugdje u čakavštini (usp. Lisac 2009a: 28) u muškome i srednjem rodu uz brojeve *tri* i *četire* često može čuti i množina, no u zbirci Milene Rakvin Mišlov takvo što nije zabilježeno.

Uz brojeve veće od *piet*, očekivano, imenske riječi dolaze u genitivu množine: *sedan uri* (48), *deset godišć* (78).

3. 4. Leksičke osobitosti

Leksik je u zbirci tipično čakavski, s očekivanim leksemima tipa *vavik* (19) i *vaziesti* (61). Kao i u znatnome broju srednjočakavskih govora (usp. Lisac 2009a: 114), u značenju ‘pijetao’ dolazi leksem *peteh*, koji bilježimo u akuzativnome obliku *peteha* (35). Leksem *hljibi* (50) dolazi u značenju ‘okrugli krušiči’, a u tom se ili sličnom značenju isti leksem pojavljuje “od čakavskoga sjevera do čakavskoga juga, a i u drugim hrvatskim govorima” (Lisac 2010: 128). U čakavštini obično u značenju ‘trčati’ dolazi glagol *teći*, a u zbirci bilježimo glagolski pridjev radni *tiekli* (50) i glagolski prilog sadašnji *tečući* (106). Leksem *prvidun* (114) u kaljskome je govoru uobičajeni naziv za prvi dan u tjednu, a u tom ga značenju nalazimo i u zbirci. U srednjočakavskim je govorima uobičajen leksem *segutra* (39) u značenju ‘jutros, ovoga jutra’ (usp. Lisac 1991: 11), pa nije čudno što ga nalazimo i u zbirci Milene Rakvin Mišlov. Kao i drugdje u čakavštini, *pluamik* (64) dolazi u značenju ‘plamen’, a *kamik* (91) u značenju ‘kamen’. Nalazimo i leksem *zikva* (20), koji je u tom ili ponešto promijenjenom fonološkom liku uobičajen i drugdje u čakavaca. U značenju ‘mnogo’ dolazi leksem *čudo* (49), koji nalazimo posvuda u čakavštini, jednako kao i lekseme I. jd. prez. *grin* ‘idem’ (41), *tovuar* (57), *jur* ‘već’ (104). *Gujina* (33) dolazi u značenju ‘zmija’.

Potvrđen je u zbirci i leksem *kose* (47), no ne u tipičnome čakavskom značenju ‘pletenice’ (usp. Zajceva 1967: 72–73), već upravo u značenju ‘kosa’. Leksem *vluasi*, koji je inače redovit u kaljskome govoru (usp. Benić 2013: 65), u zbirci nije pronađen. Više je puta zabilježen leksem *puot* u značenju ‘znoj’, primjerice G. jd. *pota* (25, 29), koji je vrlo raširen u čakavštini, a nalazimo ga

i u nekim štokavskim govorima (usp. Galić i Lisac 2015: 21). Isto vrijedi i za leksem *kup* u značenju ‘hrpa, gomila’, koji smo zabilježili u množinskome akuzativnom obliku *kupi* (73). Leksem *tić* zastupljen je posvuda u čakavštini, a u zbirci ga nalazimo u množinskome vokativnom obliku *tići* (112). Taj se leksem također može čuti u štokavaca ikavaca; poznaju ga i karaševski Hrvati, ali u značenju ‘vrabac’ (usp. Galić i Lisac 2015: 21). Od ostalih leksema koje poznaju i čakavci i štokavci ikavci bilježimo *godišće* (22) i gl. pridj. rad. s. r. jd. *dažilo* (120) (usp. Lisac 1991: 13).

Leksem *brižan* u značenju ‘jadan, ubog’ uobičajen je u sjeverozapadnoj čakavštini, premda se može čuti i u nekim jugoistočnim čakavskim govorima (usp. Vulić 2011: 21). U zbirci ga nalazimo u dativnome obliku *brižnoj*: *Kumpir joj je brižnoj / u grlu zastua* (34). Uz čakavski jugoistok pak vezujemo leksem *jid* (124). Sjeverozapadni čakavci umjesto toga imaju lekseme *jad*, *jadit(i)* se ili *ljutit(i)* se (usp. Lisac 1991: 12).

Očekivano, obilno su potvrđeni leksemi romanskoga postanja: D jd. *čufitu* ‘tavan, potkrovlje’ (20), *šimpre* ‘često’ (20), G jd. *kalete* (21), L jd. *mižieriji* ‘bijeda’ (22), *balun* (22), G jd. *kolura* (33), *žvietlo* (33), *zogatul* (35), *takulin* ‘novčanik’ (40), *buorša* (40), L jd. *u jintruadi* ‘maslinik’ (43), A jd. *facuo* (45), A jd. *intimu* ‘jastučnica’ (45), *dofin* ‘čak’ (48), A mn. *isfrigani* (52), L jd. *u pržunu* (54), *frut* (75), A jd. *funiestru* (78), A mn. *furešti* ‘stranci’ (83), *špeč* ‘ogledalo’ (112), N mn. *kurijože* (115). Posebno su česti romanizmi u nazivima za dijelove odjeće i obuće: A jd. *krožat* ‘prsluk’ (33), A jd. *šarpu* ‘šal’ (33), A mn. *škarpete* ‘ženske cipele’ (35), A jd. *veštu* (35), A jd. *travieslu* ‘pregača’ (35), A jd. *kotulu* ‘suknja’ (35), A jd. *fuštun* (45), A mn. *frgadele* (46), *moduntice* ‘gaćice’ (79). *Kotula* dolazi i u mnogim drugim čakavskim mjestima, primjerice na Rivnju, Ižu, u Kolanu, u Salima, u Selcima na Braču, u Splitu (usp. Lisac 2010: 128).

Nisu sasvim rijetki ni germanizmi: A jd. *bljuzu* ‘suknja’ (35), gl. pridj. rad. s. r. jd. *naškodilo* (41), gl. pridj. rad. ž. r. mn. *špuarale* ‘štedjeti’ (45). Zabilježen je i germanizam *tuaška* (43), koji redovito dolazi i u živome kaljskom govoru, a nalazimo ga i drugdje u čakavštini, doduše mnogo rjeđe od turcizma *žep* (usp. Lisac 2010: 129).

4. Zaključak

U ovome radu pokušali smo usporediti jezik čakavske zbirke Milene Rakvin Mišlov *Mene moja baba* s kaljskim govorom. Usporedba pokazuje da pjesme i proze objavljene u zbirci vjerno odražavaju osobitosti kaljskoga govora arhaičnijega tipa.

U samoglasničnome se sustavu to očituje, primjerice, u dosljednom diftongiranju izvorno dugih i nekih izvorno kratkih samoglasnika, u zatvaranju otvorenih i poluotvorenih samoglasnika pred nosnim suglasnicima, u ikavsko-ekavskome refleksu jata, u očekivanim i u kaljskome govoru potvrđenim refleksima nosnih samoglasnika. U suglasničnome sustavu izdvajamo prijelaz *l > lj* iza mekonepčanih glasova i ispred prednjih samoglasnika, uglavnom redovito gubljenje dočetnoga *-l*, zamjenički pridjev *svuas*, postao kontaminacijom oblika s premetnutom i nepremetnutom prajezičnom skupinom **zvś-* te djelomično čuvanje početne skupine *čr-*. Diftonzi jasno ukazuju na duljenje poluglasa u naglašnome završnom slogu te na dosljedna duljenja izvorno kratkih samoglasnika u naglašenim slogovima zatvorenim šumnicima i sonantima, što su značajke kojima se kaljski govor jasno razlikuje od drugih ugljanskih govora.

Među sklonidbenim osobitostima izdvajamo genitiv množine s nultim gramatičkim morfolom u nastavku, nastavak *-i* u akuzativu množine imenica a-sklonidbe muškoga roda te izjednačene oblike dativa, lokativa i instrumentalnata množine s nastavcima *-imin*, odnosno *-amin*. Upitno-odnosna zamjenica za živo glasi *ki*, a za neživo *ča/čua*, jednako kao i u živome kaljskom govoru. U glagola druge vrste redovito dolazi sufiks *-mu-*. U kondicionalu se stari oblici glagola *biti* ne čuvaju dosljedno, tj. zabilježeni su u prvome licu množine (drugo lice množine nije potvrđeno), ali ne u drugome licu jednine, što odgovara stanju u kaljskome govoru.

Glagolske su enklitike zabilježene u proklitičkome položaju, što nije rijetko ni u kaljskome govoru ni u govorima srednjoločakavskoga dijalekta uopće. Dolaze i kalkirane konstrukcije ‘*od* + genitiv’ i ‘*za* + infinitiv’.

Leksik je tipično čakavski, sa znatnim udjelom leksema romanskoga postanja, ali i ne baš sasvim rijetkim germanizmima.

U jeziku su zbirke uočene i neke nedosljednosti pa tako dolaze glagolski pridjevi *imala* (20) i *jimali* (34) te množinski nominativni oblici *jigle* (32) i *igle* (70). U instrumentalu jednine imenice *muore* triput bilježimo oblik *muorun* (84, 87, 99), dakle s neprovedenim prijeglasom, a jednom oblik *muorin*, s provedenim prijeglasom. U (ne)provođenju prijeglasa nedosljednosti ima još, no one nisu iznimne ni u živome kaljskom govoru.

Neočekivano, barem u odnosu na stanje u kaljskome govoru, uz broj *tri* (*tri škafetina*) zabilježena je imenica muškoga roda u tzv. petnaestom padežu, a ne u množini, kako je u govoru uobičajenije. Odstupanjem se može smatrati i leksem *kose* u značenju ‘kosa’, a ne u značenju ‘pletenice’, kako je u čakavštini uobičajeno. Kako vidimo, odstupanja od kaljskoga govora u zbirci su vrlo rijetka, pa možemo zaključiti da čakavske pjesme i proze Milene Rakvin Mišlov predstavljaju vjerodostojnu dijalektalnu građu.

Literatura

- ANIĆ, VLADIMIR 2006. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
- BENIĆ, MISLAV 2013. Fonologija i naglasak imenica u govoru mjesta Kali. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 39, 1, 11–68.
- BENIĆ, MISLAV 2014. *Opis govora Kukljice*. Doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- BROZOVIĆ, DALIBOR – PAVLE IVIĆ 1988. *Jezik srpskohrvatski/hrvatskosrpski, hrvatski ili srpski*. Zagreb: Jugoslavenski leksikografski zavod Miroslav Krleža.
- BROZOVIĆ, DALIBOR 1991. Fonologija hrvatskoga književnog jezika. *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. Nacrti za gramatiku* [ur. Radoslav Katičić]. Zagreb: HAZU – Nakladni zavod Globus, 379–452.
- BUDOVSKAJA, ELENA – HUBRECHT PETER HOUTZAGERS 1994. Phonological characteristics of the Čakavian dialect of Kali on the island of Ugljan. *Dutch Contributions to the Eleventh International Congress of Slavists (= Studies in Slavic and General Linguistics)* 22, 93–109.
- ČILAŠ ŠIMPRAGA, ANKICA 2010. Ikavski štokavski govori između rijeke Krke i Neretve. *Prinosi hrvatskoj dijalektnoj fonologiji* [ur. Mijo Lončarić]. Split – Zagreb: Književni krug – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 160–224.
- DAMJANOVIĆ, STJEPAN 1995. *Staroslavenski glasovi i oblici*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- DORKIN, MLADEN 2002. Milena Rakvin Mišlov – pjesnik zavičaja. *Prosudbe o književnosti i knjigama*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- GALIĆ, JOSIP – JOSIP LISAC 2015. Govor otoka Vira i njegov leksik. *Čakavska rič* 43, 5–30.
- HOUTZAGERS, HUBRECHT PETER – ELENA BUDOVSKAJA 1996. Nominal and verbal inflexion in the Čakavian dialect of Kali on the Island of Ugljan. *Studies in Slavic and General Linguistics* 23, 143–166.
- HRASTE, MATE 1957. Dvoakcenatski sistem u hrvatskom ili srpskom jeziku. *Zbornik za filologiju i lingvistiku* 1, 85–93.

- JAKIĆ-CESTARIĆ, VESNA 1957. Refleks jata na sjevernodalmatinskim otocima. *Radovi Instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zadru* 3, 407–422.
- KURTOVIĆ BUDJA, IVANA 2010. Kopneni čakavski govori u okolici Splita, Šibenika i Zadra. *Prinosi hrvatskoj dijalektnoj fonologiji* [ur. Mijo Lončarić]. Split – Zagreb: Književni krug Split – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 75–157.
- LISAC, JOSIP 1991. Leksičke značajke čakavskih dijalekata. *Čakavska rič* 19, 2, 5–20.
- LISAC, JOSIP 1998. Uz proučavanje kaljskoga i ošljačkoga govora. *Zadarska smotra* 47, 4–6, 21–25.
- LISAC, JOSIP 2004. Usporedba govora Tkona i Ražanca. *Čakavska rič* 32, 2, 167–171.
- LISAC, JOSIP 2009a. *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- LISAC, JOSIP 2009b. Južnočakavski dijalekt i njegov leksik. *Croatica et Slavica Iadertina* 5, 79–85.
- LISAC, JOSIP 2010. Leksik otoka Ista. *Čakavska rič* 38, 1-2, 123–134.
- LONČARIĆ, MIJO 1996. *Kajkavsko narječje*. Zagreb: Školska knjiga.
- LUKEŽIĆ, IVA 1990. *Čakavski ikavsko-ekavski dijalekt*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
- MIHALJEVIĆ, MILAN 2002. *Slavenska poredbena gramatika. 1. dio. Uvod i fonologija*. Zagreb: Školska knjiga.
- MANDŽO, MILJENKO 2001. *Duga nad maslinama. Panorama suvremenoga čakavskog pjesništva zadarskog kraja*. Zadar: Matica Zadarska Zadar.
- MATASOVIĆ, RANKO 2008. *Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Matica hrvatska.
- MOGUŠ, MILAN 1973. Što pokazuju Krležine dublete u “Baladama”. *Forum* 9, 376–386.
- MOGUŠ, MILAN 1977. Je li Nazorova čakavska poezija kastavska? *Radovi Zavoda za slavensku filologiju* 15, 115–120.
- MOGUŠ, MILAN 1987. Kompjutorska obrada jezika Gervaisove čakavštine. *Dometi* 7–9, 581–586.
- MOGUŠ, MILAN. 2010. *Povijesna fonologija hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- VULIĆ, SANJA 2011. O pjesničkom jeziku Stipe Cvitana. *Čakavska rič* 39, 1-2, 17–29.
- ZAJCEVA, SVETLANA 1967. Specifična slovenska leksika u savremenim čakavskim govorima. *Prilozi proučavanju jezika* 1, 69–110.

ZUBČIĆ, SANJA 2007. Iz sintakse grobničkih govora. *U službi jezika. Zbornik u čast Ivi Lukežić* [ur. Silvana Vranić]. Rijeka: Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci, 47–74.

The Čakavian of Milena Rakvin Mišlov and the local vernacular of Kali

Summary

This paper describes the main characteristics of the language of the collection of Čakavian poems and prose entitled *Mene moja baba*, written by Milena Rakvin Mišlov, who was a native of Kali, on the island of Ugljan. The linguistic features of her writing are compared with those of the local vernacular of Kali. The analysis is made on the phonological, morphological, syntactic, and lexical levels. The results of this comparison show that the Čakavian poetry and prose of Milena Rakvin Mišlov faithfully reflects the features of the local vernacular of Kali – that is, a conservative form of that variety – with minimal deviations.

Ključne riječi: čakavska poezija, Milena Rakvin Mišlov, kaljski govor

Key words: čakavian poetry, Milena Rakvin Mišlov, local vernacular of Kali